

Russiske forsøk på innblanding i vestlige valgprosesser, enten det er med hacking eller støtte til høyrepopulister, kan være et forstyrrende element. Fra venstre, USAs påtroppende president Donald Trump, Russlands president Vladimir Putin og USAs avtroppende president Barack Obama. Foto: Evan Vucci og Alexei Druzhinin AP/NTB Scanpix og Jewel Samad/AFP/NTB Scanpix

Når alt blir krig

Hybridkrig gjør demokratiets byggesteiner, som presse og sivilsamfunn, til krigsvåpen. Verst er virkningen på Russland selv.

Donald Trump erstatter snart Barack Obama i Det hvite hus etter en valgkamp preget av hissig retorikk, men maktskiftet skjer like fullt i ordnede former. Dette er en av de helt grunnleggende prøvene på om et demokrati fungerer: at valgresultater blir respektert, og maktskiftet finner sted, også mellom parter som inntil nylig har fremstått som uforsonlige fiender.

Russland er blitt beskyldt for å blande seg inn i valgkampen i USA ved å hacke og lekke interne dokumenter hos partiet Demokratene. Ved inngangen til et viktig valgår i Europa blir Russland også beskyldt for å gi økonomisk støtte til høyrepulistiske partier rundt omkring i Europa. Denne bruken av cyberoperasjoner og støtte til antidemokratiske krefter for å påvirke demokratiske prosesser blir gjerne beskrevet som sider ved russernes såkalte hybridkrigføring: et konsept for å bruke alle tilgjengelige, konvensjonelle og ukonvensjonelle, sivile og

Innlegg
Lars Peder
Haga

militære ressurser for å nå politiske mål.

Hybridkrigskonseptet kalles også Gerasimov-doktrinen, etter den russiske generalstabssjefen Valerij Gerasimov, som i en artikkel i 2013 presenterte denne tilnærmingen til krigføring.

Gerasimov-doktrinen er bygd opp som en presentasjon av hvordan krig føres i verden i dag, av «de ledende maktene i verden», en gammel og gjennomslukt eufemisme for USA og Nato. Deretter går Gerasimov videre til å oppfordre det russiske militæret til å lære seg å forsvare seg mot hybridkrigen og å beherske den selv.

Sett fra Russland er hybridkrigen en vestlig oppfinnelse, og

Vesten har ført en hybridkrig mot Russland siden før Sovjetunionens oppløsning.

I et av det russiske forsvars øvingsscenarier som ble gjengitt i avisen Izvestija i fjor høst, er hybridkrigen som russerne forestiller seg den beskrevet: I et fiktivt alliert land pågår en vestliginspirert «Oransjerevolusjon». Det begynner med ulovlige demonstrasjoner, hvor massene er oppildnet av utenlandsk propaganda. Demonstrantene er infiltrert av etterretningsagenter og spesialstyrker som forsyner mobben med våpen. Etter hvert som myndighetene mister kontrollen, rykker fiendens konvensjonelle styrker nærmere grensen for å støtte opprørerne.

Hybridkrigskonseptet og scenarieret ovenfor avslører noen grunnleggende sider ved hvordan Russlands makthavere mener verden henger sammen, med tydelige linjer tilbake til sovjettiden:

- Folk flest forstår ikke sitt eget beste og må beskyttes mot ondskinn påvirkning fra fremmede agenter maskert som uavhengig presse og ikke-statlige organisasjoner. Under

dumavalget i høst var riktignok russere flest ikke dummere enn at de valgte å sitte hjemme heller enn å stemme i et valg hvor resultatet både var gitt på forhånd og heller ikke ville ha videre innvirkning på dagliglivet deres.

- Ikke-statlige organisasjoner er ikke uavhengige. Som i Sovjetunionen, hvor sivilsamfunnet var en illusjon, går Russlands makthavere ut fra at ikke-statlige organisasjoner - om de ikke kontrollerer dem selv - er i lommen på en fremmed stat. Dette har gitt seg utslag i loven fra 2012 om registrering av ikke-statlige organisasjoner som «fremmede agenter».

- Innenfor denne logikken kan heller ikke en uavhengig presse eksistere. Enten må Putin-regimet kontrollere den selv, eller så vil noen andre gjøre det. I 2016 skrev Valerij Gerasimov at manipulering av media er en av de mest effektive asymmetriske måtene å føre krig på, med effekter sammenlignbare med «massiv bruk av våpen og troppstyrker».

Av dette følger det at en utskifting av det sittende regimet med en reell opposisjon

bare kan være resultatet av en (hybrid) krigshandling. En fredelig, ordnet overgang fra opposisjon til posisjon er utenkelig - og har heller ikke funnet sted i løpet av de 25 årene Russland har vært et nominelt demokrati.

Innenfor dette verdensbildet er altså noen av de viktigste byggesteinene i et fungerende demokrati, pressen og sivilsamfunnet, definert som krigsvåpen. Og selve prøvesteinen på om et demokrati fungerer - maktskiftet - er definert som krigsmålet for Russlands fiender.

Grensen mellom normale politiske prosesser og krigføring er visket ut.

Russiske forsøk på innblanding i vestlige valgprosesser, enten det er med hacking eller støtte til høyrepopulister, kan være et forstyrrende element. Men de grunnleggende antagelsene om politikens natur som underbygger denne innblandingen, er først og fremst et hinder for demokratiutvikling i Russland.

Lars Peder Haga, førsteamanuensis ved Luftkrigsskolen

Debattansvarlig: Vidar Ivarsen Telefon: 22 00 10 59 Sentralbord: 22 00 10 00 Epost: debatt@dn.no Telefaks: 22 00 11 10

Hovedinnlegg/kronikk: Maks 4500 tegn inklusive mellomrom Underinnlegg/replikk: Maks 1500 tegn (ca. 250 ord) Legg ved portrettfoto.

Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv, må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten. Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter. Debattinnlegg honoreres ikke.